

СИЛЛАБУС
2022-2023 оқу жылының _3_ семестрі
YSMK 2208; - «Бұқаралық коммуникацияның тілі мен стилі»
білім беру бағдарламасы

Пәннің коды	Пәннің атауы	Студенттің өзіндік жұмысы (СӨЖ)	Кредит саны			Кредит саны	Студенттің оқытушы басшылығы мен өзіндік жұмысы (СОӨЖ)
			Дәрістер (Д)	Практ. сабақтар (ПС)	Зерт. сабақтар (ЗС)		
YSMK 2208;	«Бұқаралық ақпарат құралдарының тілі мен стилі»	98	15	30	0	5 ECTS	7

Курс туралы академиялық ақпарат

Оқытудың түрі	Курстың типі/сипаты	Дәріс түрлері	Практикалық сабақтардың түрлері	Қорытынды бақылау түрі
Офлайн	Базалық кәсіби	Дәріс-ақпарат	Практикалық мәселелерді шешу, пікірсайыс	
Дәріскер (лер)	Борибаева Сафура Болатовна филология ғылымдарының кандидаты			
e-mail:	sofikazgu@mail.ru			
Телефон (дары):	+7 702 942 5010			
Ассистент(тер)				
e-mail:				
Телефон (дары):				

Курстың академиялық презентациясы

Пәннің мақсаты	*Оқытудың күтілетін нәтижелері (ОН) Пәнді оқыту нәтижесінде білім алушы қабілетті болады:	ОН қол жеткізу индикаторлары (ЖИ) (әрбір ОН-ге кемінде 2 индикатор)
Бағдарлама білім алушылардың бұқаралық ақпарат құралдарының тілдік және стильдік ерекшеліктерін, қарым-қатынастың мәдени-лингвистикалық негіздерін, сөйлеуге әсер етудің негізгі әдістерін зерттеуге; газет, радио, теледидар және интернет тілінің спецификалық қасиеттерін талдауға бағытталған.	1. - Қазіргі заманауи БАҚ-тың тілі мен стилі туралы теориялық білім алуға; БАҚ тілінің ұғымы және категорияларын меңгеруге;	1.1 -Теориялық білімдерін практикада қолдана біледі, кәсіби мәселелерді шешуде олардың қолданылуы мен рөлін түсіне алады; 1.2 - Қазіргі әдеби қазақ тілінің негізгі терминологиялық базасын, нормаларын және стилистиканың теориялық білімін меңгеруі тиіс; 1.3 -Әртүрлі ақпарат көздерімен – оқу, ғылыми әдебиеттермен, сөздіктер мен анықтамалармен, бұқаралық коммуникация мәтіндерімен жұмыс істеуге;
	2. -Баспасөз тілі, кино тілі, радио мен теледидар тілі және электронды ақпарат құралдары тілінің әдеби нормаларын меңгеруге;	2.1 – Газет, радио, теледидар және интернет тілінің спецификалық қасиеттерін талдай біледі; 2.2 -Түрлі стильдегі мәтіндерді талдау дағдыларын меңгереді; 2.3 -Халықаралық Онлайн журналистиканың негізгі жанрлары туралы теориялық білім жинақтап, жаңалықтар жазбасы, ақпараттық-аналитикалық мақала, Очерк (Фичерз), түсініктеме сапалы жаза білуге тиіс;
	3. – Әдеби тілдің нормалары мен оның мәнерлілік құралдарын меңгеруді болжайтын тілдік құзыреттілікті қалыптастыруға;	3.1 -Әдеби тіл нормаларының қолданылуын, сөз мәдениетінің негіздерін, тілдік норманы меңгеруі тиіс;

		<p>3.2 – Белсенді және пассив сөздік қорын кеңейту; монологтық ауызша және жазбаша сөйлеу дағдыларын дамыту (қайталау, талқылау, презентация);</p> <p>3.3 – Қазақ тілі сөйлеу этикетінің нормаларын меңгереді;</p>
	<p>4. – Қазіргі журналистикаға бағытталған лингвистикалық және сөйлеу құзыреттілігін меңгеруге; Өртүрлі тілдік топтардың өкілдеріне толерантты қатынас орнатуға; табысты тілдік қарым-қатынас дағдыларын меңгеруге;</p>	<p>4.1- Сұхбаттаса білу қабілеттері мен дайындықтарын көрсете білуге қабілетті;</p> <p>4.2-Тұлғааралық және кәсіби қарым-қатынаста жазбаша және ауызша сөйлеу нормаларын меңгеруге тиіс;</p> <p>4.3- Сауатты жазу, сөйлеу шеберлігін қалыптастырады;</p>
	<p>5. - БАҚ, интернет, әлеуметтік желілер арқылы халықаралық мақалаларды талдауға; Бұқаралық ақпарат құралдарында норманы бұзудың тілдік сипатын түсінуге және оларды түзетуге қабілетті.</p>	<p>5.1- Медиа мәтіндердің негізгі түрлері – жаңалықтар, ақпараттық және аналитикалық, публицистикалық жарнама тілдік ерекшеліктеріне тәуелділігін көрсете біледі;</p> <p>5.2- Креативті тәсілдерді қолдана отырып, алған білімдерін тәжірибеде қолдана алады;</p> <p>5.3--Масс-медиада интернетті пайдалану мүмкіндігін дамытады.</p>
Пререквизиттер		
Постреквизиттер		
**Әдебиет және ресурстар	<p>Оқу әдебиеттері:</p> <p>1.Жейсон Бейнбриж, Никола Гок, Лиз Тайнан. «Медиа және журналистика: теория мен практикаға жаңа көзқарас». Oxford. 2015, 504 б.</p> <p>2.Серпикова М.Б. «Язык и стиль СМИ». Москва, 2019</p> <p>3.К. И. Шарафадина, Н. С. Зеликина, Л. А. Евдокимова, И. А. Сухотина, Е. И. Колесникова. «Язык и стиль СМИ»: учеб. пособие / — СПб. : СПбГУП, 2019. — 228 с. — (Библиотека гуманитарного Университета; Вып. 59).</p> <p>4.Рамазан А.«Қазақ баспасөзі Қазақстандағы тіл саясатының қалыптасу, даму жолдары», монография / Әл-Фараби атын. ҚазҰУ. - Алматы: Қазақ Университеті, 2018. - 312 б. - URL: http://elib.kaznu.kz/order-book. - ISBN 978-601-04-3386-1</p> <p>5.Басовская Е.Н. «Медиастилистика, интернет-стилистика, постстилистика: о новых подходах к языку СМИ» // Вестник РГГУ. Серия «Литературоведение. Языкознание. Культурология». 6. С. 124–136. DOI: 10.28995/2686-7249-2020-6-124-136, 2020.</p> <p>6.О.И. Кузьмина Н.В. Шевцов. «На одном дыхании. Язык и стиль СМИ». Учебное пособие. ISBN 978-5-9228-2439-2 Издатель: МГИМО, 2021</p> <p>Ғаламтор ресурстары:</p> <p>1.Абишева, Вера Туkenовна. Электронные СМИ: язык и стиль. Учеб. пособие / - Алматы: «Эверо», 2016. - 212 с. - URL: http://elib.kaznu.kz/book/4880. - Библиогр.: с. 208-211. - ISBN 978-601-240-468-5</p> <p>2.Оразбекова Зейне, Женгиз Еркaн. «Язык и стиль современных СМИ», 2018, 225 стр. https://www.elibrary.ru/item.asp?id=30094032</p>	

Университеттің моральдық-этикалық құндылықтар шеңберіндегі курстың академиялық саясаты	<p>Академиялық тәртіп ережелері: Барлық білім алушылар ЖООК-қа тіркелу қажет. Онлайн курс модульдерін өту мерзімі пәнді оқыту кестесіне сәйкес мұлткісіз сақталуы тиіс.</p> <p>НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ! Дедлайндарды сақтамау балдардың жоғалуына әкеледі! Өрбір тапсырманың дедлайны оқу курсының мазмұнын жүзеге асыру күнтізбесінде (кестесінде), сондай-ақ ЖООК-та көрсетілген.</p> <p>Академиялық құндылықтар:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Практикалық / зертханалық сабақтар, СӨЖ өзіндік, шығармашылық сипатта болуы тиіс. - Бақылаудың барлық кезеңінде плагиатқа, жалған ақпаратқа, көшіруге тыйым салынады. - Мүмкіндігі шектеулі студенттер sofikazgu@mail.ru мекенжайы бойынша консультациялық көмек ала алады.
Бағалау және аттестаттау саясаты	<p>Критериалды бағалау: дескрипторларға сәйкес оқыту нәтижелерін бағалау (аралық бақылау мен емтихандарда құзыреттіліктің қалыптасуын тексеру).</p> <p>Жиынтық бағалау: аудиториядағы (вебинардағы) жұмыстың белсенділігін бағалау; орындалған тапсырманы бағалау.</p>

Оқу курсының мазмұнын жүзеге асыру күнтізбесі (кестесі)

Апта	Тақырып атауы	Сағат саны	Макс. балл***
Модуль 1. «Қазіргі заманауи БАҚ»			
1	1-Дәріс. Кіріспе. Бұқаралық ақпарат құралдарының рөлі, міндеттері.	1	
	1-семинар. Алғашқы баспа жаңалықтары. Гутенберг баспасы.	2	9
2	2-Дәріс. Стыль. Стилистика. Публицистикалық стиль.	1	
	2-семинар. Хабар, репортаж, сұхбат, корреспонденция. Корреспонденция түрлері.	2	9
	СООЖ 1. Ақпараттық корреспонденция жазу.	1	12
3	3-Дәріс. Баспасөз жанрлары: мақала, очерк, шолу түрлері.	1	
	3-семинар. Мақала, очерк, шолу түрлері.	2	9
	СӨЖ 1. «Интернет және оның тілдік ерекшеліктері» (мақала жазу).		
4	4-Дәріс. Халықаралық Онлайн журналистиканың негізгі жанрлары.	1	
	4-семинар. Жаңалықтар жазбасы, ақпараттық-аналитикалық мақала, Очерк (Фичерз), түсініктеме түрлері.	2	9
	СООЖ 2. Портреттік очерк (Фичерз) жазу.	1	12
5	5-Дәріс. Әлемдегі жаңа медиа. Цифрлық және әлеуметтік медиа орта.	1	
	5-семинар. Ақпараттық Қазақстан: жаңа медианың дамуы.	2	9
Модуль 2. «Газет және теледидар тілі»			
6	6-Дәріс. Сөз мәдениетінің негіздері. Тілдік норма, оның түрлері. Сөздің коммуникативтік сапасы.	1	
	6-семинар. Орфоэпиялық және орфографиялық норма.	2	9
7	7-Дәріс. Газеттің тілі мен стилі туралы түсінік. Тіл, стиль туралы ғылыми тұжырымдар.	1	
	7-семинар. Алғашқы газет. Алғашқы ағылшын газеттері.	2	9
	СООЖ 3. Газет тіліне жанрлық ерекшелік бойынша талдау жасау.	1	13
АБ 1			100
8	8-Дәріс. Теледидар тілінің стилі, ерекшелігі.	1	
	8-семинар. Ресми телехабарлар тілі.	2	8
	СӨЖ 2. «Телехабарлар тілінің термин жасаудағы рөлі» (коллоквиум).		
9	9-Дәріс. Телехабарлар жүйесіндегі тіл мәдениеті.	1	
	9-семинар. Телевизия журналистерінің шеберлігін талдау.	2	8
10	10-Дәріс. Телехабарлар тіліне қойылатын талаптар.	1	
	10-семинар. Телехабар тіліндегі дәстүр мен жаңашылдық.	2	8
	СООЖ 4. «Теледидардың музыка тілі» баяндама-презентация дайындау.	1	9
Модуль 3. «Радио тілі»			
11	11-Дәріс. Баспасөз және электронды медиадағы сұхбат түрлері. Сұхбат жанрының техникасы.	1	
	11-семинар. Сұхбат алуда туындайтын мәселелер. Маңызды кеңестер.	2	8
12	12-Дәріс. Радио тілі мен стилінің зерттелуі.	1	
	12-семинар. Радиохабарлар стилінің өзіндік ерекшелігі.	2	8
	СООЖ 5. Радио хабарлары мен радио очеріктеріне талдау жасау.	1	9
13	13-Дәріс. Радиохабардың тілі мен стилін оқытуды зерттеудің психологиялық, лингвистикалық негіздері.	1	
	13-семинар. Қазақ радиосы, «Шалқар» радиосы, «Астана» радиосы.	2	8
	СӨЖ 3. «Әлеуметтік желі БАҚ-тың ақпарат көзі бола ала ма?» (сараптамалық мақала жазу).		
14	14-Дәріс. Радиожурналистиканың стильдік бейнелеуші құралдары.	1	
	14-семинар. «BBC» (Бритиш Бродкастинг Корпорайшн) радиохабарларының ерекшеліктері.	2	8
	СООЖ 6. БАҚ-тағы аналитикалық мақалаларды талдау.	1	9
15	15-Дәріс. Көркем троп түрлері: метафора, метонимия, синекдоха, кейіптеу және т.б.	1	
	15-семинар. Бұқаралық ақпарат құралдарындағы метафораның функциялары.	2	8
	СООЖ 7. «Заманауи БАҚ-тағы қоғамдық-саяси метафоралар» (талдау жасау).	1	9
АБ 2			100

Декан _____ **С.Ш.Мадиев**

Кафедра меңгерушісі _____ **Н.Т.Шынгысова**

Дәріскер _____ **С.Б.Борибаева**

ЕСКЕРТУ:

Силлабустың жалпы көлемі: 5 беттен аспауы тиіс, шрифт 10, Times New Roman

* ОН когнитивті (1-2), функционалды (2-3), жүйелік (1-2) құзыреттер бойынша құрастырылады, жалпы саны 4-7 болуы тиіс. Құзыреттердің түрлері мен саны білім алушылардың оқыту деңгейін ескере отырып құрастырылады.

**Әдебиет тізімі жаратылыстану бағыттары үшін соңғы - 10 жылда (гуманитарлық бағыттар үшін – соңғы 5 жылда) жарық көрген, 5-7 әдебиет көздерінен (толық библиографиялық сипаттамасы) тұруы тиіс. Ерекше жағдайларда әдебиет тізіміне 20-30% алмастырылмайтын классикалық оқулықтар қосуға болады.

Әдебиет және ресурстары:

1. Негізгі
2. Қосымша
3. Бағдарламалық қамтамасыз ету
4. Ғаламтор ресурстары
5. Кәсіби мәліметтер базасы

*** Білім алушылардың білімін бағалау силлабус құрастырушылардың шешімі бойынша жүргізіледі.